

יבמות פד

משה שווערד

1. חידושי הרישב"א מסכת יבמות דף פד עמוד א

יש מותרות לבעליהם ואסורות ליבמיהם ואלו מותרות. [א] פי' פריש תנא ממאי דפתח מעיקרא, וזמנין דעביד הכי וזמנין דפריש ממאי דסליק, והא דפריש מעיקרא אסורות לאלו ולאלו ודלא כסידרא קמא דכייל, משום דבמותרות לאלו ולאלו לא פריש מידי אלא דקתני ושאר כל הנשים מותרות לאלו ולאלו, איצטריך למתנייה לבסוף, ובכללא קמא ניהא ליה למיתני היתירא ברישא, וכל האי בבא דמותרות לבעליהם ואסורות ליבמיהם קא שמעינן לה ממתניתין דפ' כיצד דקתני איסור מצוה ואיסור קדושה חולצות ולא מתייבמות, אלא דתני לה הכא אגב אידך כללי ופרטי.

2. תוספות מסכת יבמות דף פד עמוד א

יש מותרות - [ב] פי' הר"ר יהודה בר' י"ט דכן דרך התנא לאחר שפי' הלכות המסכתא חוזר ושונה אותם בלשון קצר כדי שיהיו מסודרים בידך ושמורים בפה ובלב [ג] ועוד אמר ר"י דנקטינהו לכולהו משום בבא דאסורות לבעליהן ומותרות ליבמיהן דאע"ג דמכח בעל לא אסרי לה איבם אע"ג דאסורות לבעליהן.

• תוספות רבינו פרץ

(אסורות) [מותרות] לבעליהם (ומותרין) [ואסורות] ליבמיהם, תי[מא] מאי קמ"ל, משנה היא לעיל פרק כיצד², וי"ל דמותרות ליבמיהם איצטריכא ליה, דסד"א ליהוי יבם במקום בעל ותיתסר ליה, קמל"ן.

3. חידושי הרישב"א מסכת יבמות דף פד עמוד א

אלו מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהם. פי' דאע"ג דאסורות לבעליהם ובעמוד והוצא הוה קאי ואיהו גופיה לא הוה בר הקמת זרע באשה זו, אפ"ה אחיו מוקים לו זרע ומותרת להתייבם לו.

4. חידושי הרישב"א מסכת יבמות דף פד עמוד א

ג"ה והיא גרש"י ז"ל חלל שנשא כשרה. והוא מותר בה והיא מותרת בו, ומיהו כיון שבא עליה נתחללה לכהונה והרי היא אסורה לאחיו שהוא כהן כשר משום חללה, ויש גורסין וכן גירסת הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה וכן הגירסא בירושלמי כשר שנשא כשרה ויש לו אח חלל, ופשטינן מינה בירושלמי דלהכי אסורה ליבמה מפני שהזוהרו כשרות שלא לינשא לפסולים וכל היכא דאיהי מוזהרת איהו נמי מוזהר, אבל א"א לגרוס כן לפום גמרא דילן, חדא דהא דייקי' בגמרא דלהכי קתני נשא מפני שנתחללה בביאתו ואם כשר שנשא כשרה הוא במאי נתחללה, ועוד דאדרבה דייקינן בגמרא שלא הזוהרו כשרות לינשא לפסולים מדקתני חלל שנשא בכלל המותרות לבעליהם.

5. משנה מסכת מגילה פרק א

(ט) אין בין כהן משוח בשמן המשחה למרבה בגדים, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן משמש לכהן שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה:

6. תוספות מסכת יבמות דף פד עמוד א

מאי איריא דתני נשא כו' - בשאר מקומות אין דרך הש"ס לדקדק בזה דבפרק ד' אחין (לעיל כו.) שונה בכמה מקומות נשואין שתי אחיות והכא דייק משום דבמציעתא קידש קתני.

7. חידושי הרישב"א מסכת יבמות דף פד עמוד א

והא כוליה פריקין לא תעשה בלחוד הוא ולא אתי עשה דיבום ודחי לא תעשה, פרש"י ז"ל דנפקא לן בפרק כיצד מדכתיב ועלתה יבמתו השערה. ולא דק, דההוא טעמא לא קאי במסקנא, ומדרבנן הוא דאסורה גזירה

ביאה ראשונה אטו ביאה שניה, וה"ה דמצי למפרך דהא תנן איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת ולא מתיבמת, אלא דמתני' גופה דהכא עדיפא לן לאתויי.

8. תוספות מסכת יבמות דף פד עמוד א

ולא אתי עשה ודחי לא תעשה - אף על גב דלאו דאלמנה אינו שוה בכל וגרע טפי מ"מ מייתי ראייה כיון דגזרינן ביאה ראשונה אטו ביאה שנייה בלאו השוה בכל ה"ה דגזרינן אפי' שאינו שוה בכל.

9. ערוך לנר מסכת יבמות דף פד עמוד א

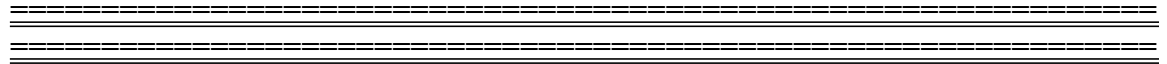
בד"ה ולא אתי. דאלמנה אינו שוה בכל. לפי מה שכתבו התוס' בבבא מציעא (ל א ד"ה הא אין) חשיב לאו דאלמנה שוה בכל וכן כתבו לעיל (ה א ד"ה ואכתי) לחזק תירוץ וא"כ לק"מ רק לאידך תירוץ דחשיב לאיסורי כהונה אינו שוה בכל:

10. דף על הדף יבמות דף פד עמוד א

בגמ': מאי איריא דתני נשא ליתני קידש וכ"ת טעמא דנשא דהו"ל עשה ולא תעשה אבל קידש אתי עשה ודחי ל"ת והא כולה פרקין עשה ול"ת הוא ולא אתי עשה ודחי ל"ת וכו'.

הישועות יעקב (אבהע"ז סי' ט') תמה, דהנה באמת בנשא אלמנה ומת יש להאשה דין קטלנית, אלא דדעת המהרלב"ח דמותר ליבם קטלנית דשומר מצוה לא ידע דבר רע, ומ"מ בודאי בביאה שניה בודאי איכא סכנה אלא דלא גזרינן ביאה ראשונה אטו ביאה שניה משום דאין חשש שיכניס עצמו לסכנה. ולפ"ו תמוה דמאי פריך הכא מאי איריא נשא ליתני קידש וכו', והא למסקנא הטעם דלא אמרינן ביבום עשה דוחה ל"ת הוא משום דגזרינן ביאה ראשונה אטו ביאה שניה, והכא דבלא"ה יש סכנה בביאה שניה אין לגזור כן, ושפיר תני דוקא נשא דיש כאן איסור עשה ול"ת ושייך דחיה כלל אפילו בביאה הראשונה.

וע"כ כתב הישועות יעקב דהא דלא גזרינן בקטלנית ביאה ראשונה אטו ביאה שניה, הוא משום דגם ביאה שניה מותרת דס"ל בקטלנית אם נשאת לא תצא, ומכיון שכנסה בהיתר שוב אין חשש כלל.

11. תוספות מסכת יבמות דף פד עמוד ב

וכי תימא קסבר האי תנא דנישואין הראשונים מפילין - תנימה דבכה"ג לא אמרינן בשום דוכתא נישואין מפילין דלהחמיר הוא דאמר הכי לאסור כנס ואח"כ גירש כפ"ד אחין (לעיל ל:) אבל להקל לא אשכחן [?] ועוד דאפי' לאחר מיתה אמרי' בהערל (לעיל עט:) כשנפלה לו ואח"כ נפצע דחייל איסור פציעה וי"ל דבלאו הכי פריך לה מגופה.

12. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף פד עמוד ב

[ANS] וכ"ת קסבר האי תנא נישואין הראשונים מפילים. פי' ובשעת נישואין שנעשית זקוקה לו כשרה היתה, ואע"פ שנאסרה לו בשעת מיתה הא מצות יבום קדים. והרי חלל שנשא כשרה ולא אמרינן נישואין הראשונים מפילים. ק"ל אפילו למ"ד נישואין הראשונים מפילים היאך אפשר לומר דליפקע איסור חללה ואיסור אלמנה, דההוא טעמא דנישואין הראשונים מפילים לא שייך אלא לענין צרת ערוה דכנס ולבסוף גרש לאסור צרה משום ערוה, אבל לענין גופה שנתחללה קודם יבום ליכא למימר הכי דלא עדיפא זיקה מקדושין, ואילו כ"ג שקדש את הבתולה ובגרה תחתיו הרי היא אסורה לו, וי"ל דאנן לרבנותא פרכינן, דאי טעית לומר דלמ"ד נישואין הראשונים מפילין לא חיישינן לאיסור כהונה הבא לאחר כן, אין לך לטעות כן, שהרי חלל שנשא כשרה דלא אמרינן נישואין הראשונים מפילין, ולא משום דס"ל להאי תנא מיתה מפלת אלא דבכהאי גוונא ליכא טעמא דנישואין הראשונים מפילין, זהו הנראה נכון בזה.

13. רמב"ם יד החזקה - הלכות איסורי ביאה פרק יב

(כ) מצרית מעוברת שנתגיירה בנה שני מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולך שני שנאמר בנים אשר יולדו להם הכתוב תלאן בלידה:

• מעשה רקח על הלכות איסורי ביאה פרק יב הלכה כ

מצרי שני וכו' עד הכתוב תלאו בלידה. הקושי מבואר דטעם זה שייך אמצרי שני שנשא מצרית ראשונה אבל במצרי ראשון שנשא מצרית שניה לא שייך טעם זה דנהפוך הוא. והרה"מ ז"ל נתן טעם לשבח לפסקו של רבינו ע"פ הש"ס דס"ל דבעינן שישא שלישי לאב ואם וכו' ע"כ. ועם כל זה עדין הוא מגומגם דלא הו"ל למימר הכתוב תלאו בלידה דמשמע בלידת האם וי"ל דכיון שהקדים הפסוק דבנים אשר יולדו להם וסמכו למצרי ראשון וכו' הודיע לנו דטעם כשכתב הכתוב תלאו בלידה כאילו אמר בהולדה דהיינו אב ואם ונקט לשון זה משום שדרכו להעתיק לשון הגמרא.

14. רש"י מסכת יבמות דף פד עמוד ב

הוא - דחלל שנשא כשרה איצטריך ליה ובכהנת עסקינן ולא משום אסורה ליבמה אלא משום מותרת לבעלה וקמשמע לן דלא הוזהרו כשרות וכהנות מלינשא לפסולין לחללין שמותרין בישראל ואע"פ שהכהן הוזהר בחללה כהנות לא הוזהרו בחללים.

• חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף פד עמוד א

ג"ה והיא גרש"י ז"ל חלל שנשא כשרה. והוא מותר בה והיא מותרת בו, ומיהו כיון שבא עליה נתחללה לכהונה והרי היא אסורה לאחיו שהוא כהן כשר משום חללה, ויש גורסין וכן גירסת הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה וכן הגירסא בירושלמי כשר שנשא כשרה ויש לו אח חלל, ופשטינן מינה בירושלמי דלהכי אסורה ליבמה מפני שהוזהרו כשרות שלא לינשא לפסולים וכל היכא דאיהי מוזהרת איהו נמי מוזהר, אבל א"א לגרוס כן לפום גמרא דילן, חדא דהא דייקי' בגמרא דלהכי קתני נשא מפני שנתחללה בביאתו ואם כשר שנשא כשרה הוא במאי נתחללה, ועוד דאדרבה דייקינן בגמרא שלא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים מדקתני חלל שנשא בכלל המותרות לבעליהם.

15. רמב"ם יד החזקה - הלכות איסורי ביאה פרק יט

(יא) כהן זכר שהוא אסור לישא זונה וחללה אסור בגיורת ומשוחררת שהיא כזונה כמו שביארנו אבל הכהנת מותרת להנשא לחלל ולגר ולמשוחרר שלא הוזהרו כשרות להנשא לפסולין [1] שנאמר בני אהרן ולא בנות אהרן נמצא הגר מותר לישא ממזרת ולישא כהנת:

16. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף פד עמוד ב

לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים. פי' ואע"ג דכהן מוזהר שלא ישא חללה אין הכהנת מוזהרת שלא תנשא לחלל, פי' דהא לא חזינן אזהרה בכתוב אלא על הכהנים שלא ישאו חללה, [2] ואילו היה חלל פסול לנאבות כמו לזכרים, היה לו לומר לא יבא חלל בקהל כהונה כדכתיב לא יבא בקהל ה' שהוא אזהרה בין למזר בין למזרת, כן פי' מ"ה הר"ם ז"ל בשם אחיו ובשם הראב"ד ז"ל.

17. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף פד עמוד ב

מאי כשרה כשרה לכהונה. וא"ת וכי אין בת ישראל כשרה לכהונה, כבר פרש"י ז"ל שהיא כשרה מן המובחר כדאמרינן בפסח ראשון סעודת הרשות בת ישראל לכהן.

18. חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף פד עמוד ב

והא מהכא נפקא מדרב יהודה אמר רב נפקא. וא"ת בלאו הכי נמי תיפוק ליה משום לפני עור לא תתן מכשול, [1] י"ל דאי משום ההוא כיון שאינו מיוחד לאיסור זה ולא כולל הוא בכל מצות התורה אינה לוקה עליו, אבל מהא דרב יהודה נפקא שיהא לאו פסולי כהונה מיוחד בנשים כמו באנשים ללקות עליו כן כתב רבינו הגדול ז"ל, ומיהו אכתי ק"ל היאך אפשר לומר דמשום דר' יהודה תתחייב הנקבה בלאו זה שהוא מפורש

שהוא מדבר עם הזכר שלא ישא החללה, והיאך יצא לנו שתהא הכשרה מוזהרת שלא לינשא לחלל, בשלמא בלאו שהוא כולל אפילו מדבר עם האנשים וכתוב בפרשה בני ישראל, אתיא מדר' יהודה, דה"ק שהוזהר באותו לאו ובאותו לשון גם הנשים, אבל בענין כזה היאך אפשר, וי"ל דכיון דכתוב לא יקחו הרי אפשר לומר ולפרש מדר' יהודה כי על כולם מזהיר שלא לעשות ליקוחים בחללות, וההיא לא יקחו למה לי.

19. חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף פד עמוד ב

גמ' הא דאמרינן כל היכא דאיהו מוזהר היא נמי מוזהרת וכו', קשה לי תיפוק ליה דהא איכא משום ולפני עור לא תתן מכשול דהוא שוה בכל, ועוד הא דמדמי לה בסמוך ללאו טומאה, מי דמי התם משום קדושה דכהנים הוא וכהנות לית להו קדושה זו, אבל היכא דאיהו מוזהר, משום לתא דידיה היא מוזהרת, ואמאי לא תהא מדה זו נוהגת בהן, ויש לומר לעולם משום לפני עור לא תתן מכשול איכא. אבל ללקות עליו משום לאו המיוחד בה מהדרין, והא דמדמי לה ללאו טומאה משום דבכל עסק דין כהנים אין נשים בכלל לא כהנת ולא ישראליות, [2] ואפי' משום ולפני עור לא תתן מכשול נמי י"ל דגבי איסור השוה בכל כתיב, אבל לאו שאינו שוה בכל הו"א אינו נוהג בהן לא מחמת עצמן ולא מחמת אנשים, ובמסקנא איתרבי להו לכל מילי חוץ מדבר הבא מחמת קדושת עצמן כגון טומאה ולינשא לפסולין.

20. שו"ת אחיעזר חלק ג סימן פא

(f) אלא דבענין הקפה קשה בב"מ י' גבי דאמר לאשה אקפי לי קטן דתאסר האשה להקיף את הקטן מצד ספי' בידים, וכבר הרגיש בזה הפמ"ג בסי' שמ"ג. אך י"ל למש"כ התוס' בב"מ שם בכהן שאמר לישראל קדש לי גרושה דאף דהישראל עובר בלפני עור מ"מ כיון דלאו בר חיובא הוא בעצמו חשוב לאו בר חיובא, וה"נ אע"ג דאסור למיספי' לי' בידים מ"מ מיקרי לאו בר חיובא. שו"ר בנויבי"ק חאה"ע סי' ע"ה שכ"כ. אבל הריטב"א כ' דלרבא דס"ל דאינו לוקה אא"כ בעל ל"ש לפני עור על הקדושין הובא בשמ"ק ב"מ שם, ומשמע דס"ל דמשום לפני עור הוי בר חיובא מיהו התוס' בנויר נ"ו וכן בשבועות ג' כ' בהדיא דאשה מותרת להקיף קטן, וכן מוכח שם בגמ' דא"ל דידך מאן מגלח א"ל חובה ומוכח דלרב הונא שריא לכתחילה להקיף קטן. ובס' בית הלוי ח"א סי' ט"ו כ' מתחילה להוכיח דאיסור ספי' אאמד"ר ומותר לחולה שאב"ס = שאין בו סכנה, ואח"כ כ' לחדש דהא דהגדול אסור לספות לקטן אינו אלא היכא דהאיסור ישנו גם אצל הגדול וכמש"כ בשו"ת אמונת שמואל לחדש על איסור דלפני עור דליתניהו היכא דאין המכשיל בכלל האיסור וכ"כ גבי איסור ספי' בידים דבהני ג' קראי דמצינו איסור ספי' הכל מוזהרים כמו דם ושרצים וכן טומאת הכהנים שאמרו אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים ופי' דהכהנים הגדולים מוזהרים על הקטנים וליכא למילף מינייהו לאסור גם למי שבעצמו אינו מוזהר עליו, אולם העיר ע"ז מד' הרוקח המובא בש"ך סי' שע"א ובמג"א דכהנת מעוברת מותרת להכנס לאהל המת משום ס"ס = ספק ספקא = ספק נפל וספק נקבה, מוכח דס"ל דאסורה אע"פ שהיא אינה מוזהרת בלאו טומאה, וע"כ דהוי מדאורייתא מדהוצרך לס"ס דבדרבנן הא גם ספק אחד מותר עכ"ד. ובאמת אין סתירה מד' הרוקח די"ל דלאו מטעם איסור ספי' קא אתי עלה, רק לפמש"כ הרמב"ם בפ"ג מה' אבל דהמטמא את הכהן והכהן שוגג לוקה המטמא, ומטעם זה היתה אסורה להכנס לולי הס"ס.

אולם עיקר חידושו אינו נראה, דהא גם על חידושו של האמונת שמואל תמהו מד' התוס' בב"מ דבכהן שאמר לישראל קדש לי גרושה עובר הישראל משום לפני עור אע"ג דהישראל לאו בר חיובא, וצ"ל בד' האמונת שמואל דדוקא היכא שאינו אלא מושיט האיסור לחבירו בזה היכא דאינו בר חיובא אינו עובר משום לפני עור משא"כ היכא שנגמר האיסור על ידו וכ"כ בבית הלוי גופי' בסי' י"ג, וא"כ בלאו דלא תאכילום ובמקיף שהוא גומר האיסור ע"י מעשיו בכה"ג גם בלפני עור הוי עובר. גם מדברי הרמב"ם בפ"ג מה' אבל ה"ל ה' שכ' המטמא את הכהן וכו' אם היו שניהם מזיזים הרי הכהן לוקה וזה שטמאו עובר משום לפני עור לא תתן מכשול, ולא הזכיר שהמטמאו הוא כהן, נראה דאף בישראל דלאו בר חיובא הוא עובר משום לפ"ע. וכן מד' הראשונים ביבמות פ"ד שהקשו למ"ל קרא דכל היכא דאיהו מוזהר איהי מוזהרת תיפ"ל דהא איכא משום לפ"ע, הרי דאע"ג שהיא אינה מוזהרת מ"מ איכא משום לפני עור. אולם הרמב"ן ביבמות שם כ' בתירוץ השני א"נ י"ל דגבי השוה בכל כתיב אבל לאו שאינו שוה בכל אינו נוהג בהן לא מחמת עצמן ולא מחמת אנשים. ולכאן' מטיין דבריו כס' האמונת שמואל אף היכא שהאיסור נגמר ע"י המכשיל, אולם זה ע"ע דלא יהא אלא משיא עצה שאינה הוגנת במילי דעלמא שג"כ שייך לפנ"ע. וראיתי בת' חת"ס

חחו"מ סי' ר"ב שהרגיש בזה וכ' לפרש דה"ק דהרי כל לאוין שבתורה ובכללם לפ"ע לא הי' נוהג בנשים כיון שמצינו בהם קולא במ"ע שהז"ג = במצות עשה שהזמן גרמה = לולי היקשא דאשה לאיש לכל עונשין שבתורה וס"ל לרמב"ן דהשתא נמי דאיתקש מ"מ לא מיפקדא איתתא בלפ"ע אלא במצוה שגם היא מיפקדא אבל מצוה שאינה אלא באנשים לא הטילה התורה עלי' שום עונש ע"ז אבל אנשים ישראלים וכו' עכ"ד, אבל עדין לא נתישב דעכ"פ מה בכך שאינה מוזהרת וכי נימא דליכא באשה לפ"ע במשיאה עצה שאינה הוגנת. ובאמת גם בעיקר היסוד של האמונת שמואל קשה דבאיסור שהמכשיל אינו מוזהר עליו למה יגרע ממשיא עצה שאינה הוגנת בעלמא.

ונראה בזה די"ל דבלפ"ע יש ב' דינים, דהנה משיא עצה שאינה הוגנת דשייך גם במילי דעלמא ל"ש אלא היכא שאין העור יודע משא"כ במזיד שאינו מטעה אותו, ומה שמצינו באיסורים דין דלפ"ע אף במזיד שהלה יודע שהוא אסור הוא דין מיוחד באיסורים (ועי' מ"ש בזה לעיל סי' ס"ה). ובדין זה דלפ"ע באיסורים שהוא גם במזיד שייך לחלק בין לאו השהו בכל לשאינו שוה וכמ"ש הרמב"ן או כד' האמונת שמואל בלאו שאינו במכשיל, ואה"נ דבשווג יהי' לפ"ע גם בלאו שאינו שוה בכל וגם באיסור שאין המכשיל אסור בו דשם לא גרע ממשיא עצה שאינה הוגנת במילי דעלמא, משא"כ היכא שיוודע בעצמו שאינו מטעה אותו. והרמב"ן לשיטתו שכ' בחי' לע"ז דכ"ב וז"ל ומדמקשה ותיפ"ל משום ולפני עור במלאכה דחש"מ = דחולו של מועד = משמע לן מינה דאיסורא מדאורייתא דאי מדרבנן הוא מי איכא לא תתן מכשול ע"כ, וצ"ל דאע"פ דלא גרע ממשיא עצה שאינה הוגנת מ"מ במזיד ל"ש זה. וכ"ז בלאו דלפ"ע שזהו דין מיוחד באיסורים גם במזיד, אבל בלאו דלא תאכילום שעיקרו אינו אלא באיסורים אין שייך נ"מ בזה אם המאכיל ישנו בכלל האיסור או לא.

21. רש"י על יבמות דף פד/ב

עונשים - לאו וזכרת אבל עשה לא הוי עונש הלכך מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אבל לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא נשים חייבות:

22. ספר מנחת חינוך - מצוה ח - אות ד

...ולכאורה י"ל דקושיית הש"ס מנא לן דנשים חייבות במצות לא תעשה, היינו דוקא בלא תעשה שהזמן גרמא, דמבואר שם דמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות עי"ש, על כן אפשר דלא תעשה נשים פטורות ג"כ, אבל לא תעשה שאין הזמן גרמא, מהיכי תיתי יהיו פטורות, כיון דאפילו מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות לעשות בקום ועשה, מכל שכן שמוזהרות שלא לעבור בלא תעשה בקום ועשה, ואפילו באין בו מעשה, מ"מ לא תעשה חמור מעשה, עיין יבמות פרק קמא ז' ע"א. א"כ הלימוד של אמר רב יהודה אמר רב צריכין אנחנו דוקא בלא תעשה שהזמן גרמא...

23. דף על הדף יבמות דף פד עמוד ב

בגמ': מלמד שהאשה מוזהרת על ידי האיש וכו'.

חקרו האחרונים בלאו דלפני עור אי הוא איסור חדש וכשמכשיל את חבירו בדבר איסור הרי הוא עובר אלפנ"ע, או דנעשה ענף וכסניף לאיסורו של חבירו

ונפק"מ:

[1] בלפנ"ע דעבודה זרה אי צריך למסור את נפשו עבור זה, או לא, שנחלקו בזה הראשונים בסנהדרין (דף ע"ב) ובע"ז (דף ו' ע"ב).

[2] וכן אי המכשיל חבירו בחילול שבת אי נעשה הוא מומר לשבת דהוא מומר לכהת"כ, או אינו אלא מומר ללפני עור, דאינו רק מומר לדבר אחד דאינו מומר לכהת"כ.

וכתב בס' שירת משה (בעניני לפנ"ע) סי' ב' להביא ראי' מדברי הרמב"ן בסוגיין שהק' ל"ל קרא לאסור לפסולות להנשא לכהנים, תיפוק"ל דקא עברי אלפני עור. ותיירץ בתירוץ אחד דאיסור כהונה הוי לאו שאינו שוה בכל, ובלאו שאינו שוה בכל ליכא איסור דלפנ"ע. ולכאור' דבריו צ"ב דאמנם מצאנו דלאו שאינו שוה בכל קילי, אבל

סוכו"ס הרי הוא מכשיל חבירו באיסור זה, ול"ל יהא לפנ"ע בלאו שאינו שוה בכל. ומוכרח דס"ל דהלאו נעשה ענף לאיסור שחבירו נכשל בה, וא"כ כיון שאיסור זה קילא, לא אסרה תורה ענף זה בו.

24. תוספת יום הכפורים על יומא דף פו/ב

... הרי דאם היה ל"ת גרידא הו"א אתי עשה דיבמה יבא עליה ודחי ל"ת, וכן אמרי' פ"ב דיבמות דף ה' דחייבי לאוין יכול לייבם משום דאתי עשה ודחי ל"ת ואם איתא כדברי הרבנים הנזכרים אמאי, עשה דיבום אינו מקיים אותו אלא היבם והיאך יבמתו תעבור על לאו מבלי שתקיים עשה, אלא ודאי הדבר ברור דכל מ"ע דרמיא על איש א' ומוטלת עליו לעשותה בחברת אחר דוחה ל"ת שבתורה אע"ג דלגבי א' מהם ליכא עשה כדאמרן, א"כ ה"נ כדי שיקיימו ישראל מצות התשובה לחזור עם הקב"ה יכול הקב"ה לעבור על הלאו דכך היא המדה דאתי עשה ודחי לא תעשה כדאמרן:

25. ספר מנחת חינוך - מצוה א - אות טו

ומצאתי בקונטרס תוספת יום הכיפורים למהר"מ בן חביב ביומא פ"ו ע"ב גבי גדולה תשובה שדוחה לא תעשה, שמביא סברא זו בשם אחרונים, דכל היכא דשנים מוזהרין והעשה אינו אלא באחד לא דחי, כיון דלגבי השני ליכא עשה, ותמה עליהם מהש"ס כתובות הנ"ל, דאמאי לא קאמר בפשיטות דלהכי לא דחי העשה ללא תעשה דבדידה ליכא עשה. ולא ראה דברי התוס' שבאמת פירשו כן כונת הגמ'. עוד תמה עליהם מחייבי לאוין דמתייבמין מן התורה דעשה דיבום דוחה הלא תעשה, עיין יבמות כ"ו ע"ב, והיאך דחי, הא בדידה ליכא עשה, דמצות עשה דיבום הוא רק אצל היבם, אלא ודאי כיון דהיבם יקיים המצוה, דוחה הלא תעשה אף דבדידה ליכא עשה, עד כאן תורף דברי התוספת יום הכיפורים. ואני תמה, דדברי האחרונים הנ"ל מפורש בתוס' כאן בעבד, דאין עשה דפרו ורבו דוחה לא יהיה קדש דבדידה ליכא עשה. **ומה שהקשה התוספת יום הכיפורים מיבום דחייבי לאוין, הנה באמת מבואר בספר פני יהושע בסוגיא דכתובות הנ"ל, דמצות עשה דיבום חל עליה ג"כ. אכן המעיין בר"מ ריש פ"א מיבום שכתב מצות עשה שייבם אדם וכו' ומצות עשה מן התורה לחלוץ לה, נראה דהמצוה רק עליו. והרב המחבר לקמן מצוה תקצ"ח ותקצ"ט מונה מצות יבום וחליצה, ומסיים ונוהג בזכרים וכו', ואי חל עליה ג"כ הוי ליה לסיים ונוהג בזכרים ונקבות כדרכו, נראה כדברי המהר"מ בן חביב. והנראה לפענ"ד בישוב קושיתו מיבום דחייבי לאוין, דיש לומר דהרי עיקר הלא תעשה שהאשה מוזהרת בפסולים מבואר ביבמות בפרק יש מותרות פ"ד ע"ב, דאתקש אשה לאיש, וכל מקום שהוא מוזהר האשה ג"כ מוזהרת, וביבום כיון דהאיש אינו מוזהר דאתי עשה ודחי לא תעשה, היא ג"כ אינה מוזהרת, וכי היכי דהעשה ליתא גבי דידיה ליתא ג"כ ללא תעשה, ודיו לבא מן הדין וכו', ואף דאצל האיש הוא רק דרך דיחוי, תיתי מהי תיתי, כיון דהוא אינו מוזהר היא ג"כ אינה מוזהרת.**

1. ערוך לנר מסכת יבמות דף פד עמוד א

בגמרא ולא הניחוני ללמוד אלא דבר א' במשנתניו. **י"ל בדרך דרוש** הא הניחו לו ללמוד דין זה דרצו לרמוז לו דין מוסר במה שחשדו אותו **דיש להבין מה הי' הטעם של השלמים תלמידי ר"א שלא רצו להכניס לרבי לביהמ"ד וכי כן דרך הצדיקים למנוע טוב מבעליו ולהחדיל מללמוד תורה, אכן י"ל דכוונתם לשם שמים הי' ע"פ מה דאמרינן בקדושין (נב ב) כשמת ר"מ אמר להן רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידי ר"מ לכאן מפני שקנטרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים ע"ש, וכן י"ל שחששו תלמידי ר"א לרבי שבא מבית המדרש אחר שלא בא רק לקנטר ולבייש את רבם ומשום כבוד רבם עשו כן, אכן לכאורה י"ל איך נחשד רבי בעיניהם שביישי ויקניט ת"ת אפי' אינו רבו הא מרבינן בקדושין (נז א) מאת ד' אלקיך תירא דצריך לכבד ולירא מת"ת אבל י"ל דלמא סברו דרבי לא דרש את כהך תנא דמייתי התם ולדידי' ליכא אזהרה לירא מת"ת שאינו רבו כמש"כ המהרש"א בח"א בהך מימרא בפ"ב דפסחים ולכן הניחו לו ללמוד הך דין דאנדרוגינוס חייב סקילה כזכר דמוכח מזה דדרשינן את ע"פ הפי' שכתבתי לעיל דמאי דפריך באשה שלא כדרכה מנ"ל לא פריך רק לרבנן ולא לר' סימאי וא"כ מדלא חייב רק כזכר ולא בשתי מקומות ע"כ דאתיא מואת זכר וא"כ ק' זכר דעלמא מנ"ל וע"כ צ"ל כתי' הגמרא דאתיא מאשה וא"כ ק' של"כ מנ"ל וצ"ל מואת וא"כ ע"כ מוכח דדרשינן את **וא"כ מרבינן נמי מאת ד' אלקיך תירא ת"ת להשוות מוראם למורא שמים ובזה רמזו לו שלא יבא לקנטר אבל ח"ו רבי לא הי' כוונתו לכך אלא ללמוד ממש וזה מורה במה שאמר כשהלכתי ללמוד תורה אצל ראב"ש:****